

Kick-off bijeenkomst CCS-Noord-Nederland

Donderdag 20 mei, GS Kamer Provinciehuis Drenthe, 12.00 - 13.30 uur

1. Welkom

Marc Jager heet iedereen welkom en begint de vergadering. Aanwezigen stellen zich voor en doen een voorstel hoe de communicatie in hun ogen eruit zou moeten komen te zien.

2. Kennismaking

1. Provincie Groningen, Marc Jager: *‘open en heldere, transparante communicatie gebaseerd op feiten, wel ruimte voor reacties’*
2. Provincie Drenthe, Tanja Klip: *‘communicatie is twee richtingsverkeer, betrokkenheid burgers, maatschappelijke discussie in de Tweede Kamer is reeds gevoerd’*
3. Provincie Drenthe, [REDACTED]: geen toevoeging
4. Ministerie van VROM, [REDACTED]: geen toevoeging
5. Borg, Karen Lagendijk (Nuon): geen toevoeging
6. Borg, Harm Post: *‘helpen bij dialoog zoals deze is bedoeld door beide provincies’*
7. Natuur- en Milieufederatie Drenthe, Reinder Hoekstra: *‘wens maatschappelijk debat gezamenlijk organiseren, niet alleen vanuit (planning van) het project’*
8. Natuur- en Milieufederatie Groningen, Siegbert van der Velde: *‘belangrijk is twee-zijdige communicatie, ook langs lijn onafhankelijke deskundigen, geloofwaardig klimaat -en kolen beleid’*
9. Borg, Dig Isha (RWE): *‘in acht nemen een ieders verantwoordelijkheden, zowel milieu als industrie en overheid’*
10. Borg, Willem Rogge *‘gezamenlijk optrekken voor maatschappelijke acceptatie CCS’*
11. Projectdirectie CCS, Paul van Slobbe: *‘Goed in overleg blijven met alle partijen’*
12. Projectdirectie CCS, [REDACTED]: *‘twee ministeries VROM en EZ werken samen om CCS van de grond krijgen, lange procedures doorlopen, hoe kunnen dit gezamenlijk doen?’*
13. Provincie Fryslân, [REDACTED] *‘informatie overdracht, hoe voorkom je dat het niet gezien wordt als doordrukken?’*
14. Provincie Groningen, [REDACTED]: geen toevoeging

Provincie Fryslân, [REDACTED] is verhinderd.

Friese Milieufederatie, Paul van der Vegt is verhinderd.

3. Toelichting projectdirectie CCS op veldselectie procedure (Communicatie)

Paul van Slobbe licht het proces voor CCS in Noord-Nederland toe. De projectdirectie CCS werkt voor twee ministers. Het te doorlopen proces van de definitieve opslaglocaties is een uitgebreid en langdurig proces. Op zeer korte termijn wordt de selectie van de velden naar buiten gebracht. Het Rijk komt met een 'long list' van negen à tien geschikte en veilige velden en met een 'short list' van circa drie velden. Dit moet snel gebeuren omdat de EU-subsidie voor het eind van het jaar moet zijn aangevraagd. De planprocedures worden gestart. Of de bekendmaking van de velden op zeer korte termijn plaatsvindt hangt af van de agenda's van de ministers.

Voor de longlist van de velden wordt de plan-MER procedure door het Rijk gestart. De plan-MER geeft de onderbouwing waarom voor de locaties is gekozen.

De initiatiefnemers (energiebedrijven uit Stichting Borg, voorheen Stichting CCS Noord-Nederland) doen voorstellen voor één of enkele velden die bij de Europese Commissie worden ingediend. De bedrijven hebben vooraf de velden van de 'longlist' op economische en technische haalbaarheid getoetst. Bij de uiteindelijk keuze van de velden voor de subsidieaanvraag wordt ook gekeken hoeveel gas er nog in de velden aanwezig is (financiële afweging). Voor één of enkele velden wordt dan door de initiatiefnemers een vergunning aangevraagd. Hierbij wordt naar de milieueffecten en de ruimtelijke inpassing gekeken (MER).

Het is mogelijk dat uiteindelijk opslaglocaties door de bedrijven van de 'longlist' naar voren worden geschoven die nu niet op de 'shortlist' staan. Dit is vanuit communicatief oogpunt lastig. Een ander belangrijk aspect in de communicatie is verder dat er nu niet alleen een demonstratieproject wordt gestart. Er wordt een begin gemaakt met grootschalige CO₂ opslag in Noord-Nederland. Na de opslag in het eerste veld zullen andere opslaglocaties in de drie provincies worden benut in een traject dat loopt tot 2050. De vraag is hoe in de toekomst wordt omgegaan met velden die leeg geproduceerd zijn. Marc Jager geeft aan dat de negen à tien velden moeten worden opgenomen in de plan-MER procedures van het Rijk. Bovendien zijn uiteindelijk alle gasvelden op termijn potentieel geschikt voor de opslag van CO₂.

Het debat van nut en noodzaak is in de Tweede Kamer gevoerd. Deze discussie moet nu niet in het Noorden opnieuw worden gevoerd. De samenvatting/conclusies moeten in Noord-Nederland worden gecommuniceerd. Reinder Hoekstra geeft aan dat er wel tien brandjes zullen ontstaan waar dan nog geen nut- en noodzaak discussie heeft gespeeld.

Albert de Hahn vraagt zich af of in het traject ook wordt gekeken naar opslag van CO₂ op zee. Het Rijk geeft aan dat deze optie in Zuid-Holland meer voor de hand ligt. Wel is er een van de negen à tien velden een opslaglocaties op zee.

Een communicatieplan voor acceptatie van CCS in Noord-Nederland zal moeten aanhaken op de plan-MER procedure. Het Rijk is hierbij aan zet. Wanneer de locaties binnenkort naar buiten worden gebracht zal er direct een discussie over alle velden van de 'longlist' starten.

Tanja Klip stelt voor om in de communicatie deze discussie de Noord-Nederlandse dialoog te noemen. Betrokkenen (zoals GS/ PS en gemeenten) moeten het gevoel krijgen dat ze gehoord worden. Het Rijk geeft aan dat er niet de verwachting moet worden gewekt OF CO₂ in het Noorden wordt opgeslagen (besluit is in de Tweede Kamer al genomen). De discussie moet zich richten op HOE CO₂-opslag wordt gerealiseerd. Dit moet helder gecommuniceerd worden.

WAT er nu gecommuniceerd gaat worden is nog niet duidelijk omdat nog niet bekend is welke velden op korte en langere termijn beschikbaar komen. Criteria voor de selectie zijn beschreven in het AMESCO rapport voor de keuze van velden op dit moment.

Op de vraag of criticasters in het debat mee mogen doen wordt instemmend geantwoord. Zo niet, dan gebeurt het immers toch! Zo leert onder meer Barendrecht.

Siegbert van der Velde geeft aan dat de brief van het Rijk aan de provincies en de gemeenten d.d. 27 april de indruk wekt dat het genoemde communicatietraject een klassieke PR benadering is. Paul van Slobbe laat weten dat dit geenszins de bedoeling is. Juist vandaag zijn betrokken partijen bij elkaar om een eigentijdse, gemeenschappelijke aanpak te bespreken. Siegbert van der Velde wil graag weten wat er gebeurt met de uitkomsten van de Noord-Nederlandse dialoog.

Aanwezig zijn het erover eens dat (objectieve) kennis over het project bijeen gebracht moet worden. Feiten over het project moeten boven tafel komen. Gedeelde belangen worden meegenomen en communiceren dient gezamenlijk te gebeuren. Dit alles hebben we geleerd van het project in Barendrecht. Nogmaals de OF-vraag is beantwoord in de Tweede Kamer. Samengewerkt gaat er nu worden aan het beantwoorden van de HOE-vraag. De maatschappelijke dialoog is hierbij van essentieel belang.

Tanja Klip waarschuwt dat een dialoog van alles kan zijn. De Noord-Nederlandse dialoog dient dus concreet te worden gemaakt, net als het beoogde platform.

4. Toelichting visie natuur- en milieu organisaties

De milieufederaties erkennen dat CCS nodig is in het kader van het klimaatbeleid en willen mee werken aan de maatschappelijke acceptatie hiervan. Zij werken al langer samen met bijvoorbeeld de bedrijven in de Eemshaven. Het is van groot belang dat zij ook hun achterban (MFG/ MFD) meekrijgen. Het maken van afspraken met partijen in een traject waarbij uitkomsten vooraf al vaststaan kan de federaties problemen opleveren. Om de achterban te overtuigen zullen ook discussies moeten worden gevoerd over maatschappelijke kosten en besteding overheidsgelden.

Aandachtpunten:

(1) De nut/noodzaak discussie blijft terugkomen binnen een geloofwaardig klimaatbeleid. De nutzaak discussie moet niet telkens opnieuw worden gevoerd waarbij bijvoorbeeld duurzame energie (zon, wind) opnieuw wordt afgewogen tegen CO2-opslag. Er zit een gat tussen het locale/regionale belang en de beleving van nut en noodzaak zoals dat in de Tweede Kamer is bediscussieerd. Het Rijk moet aangeven hoe zij de communicatie over nut en noodzaak wil gaan inrichten.

(2) Onafhankelijke deskundigheid is cruciaal voor maatschappelijke acceptatie. Veiligheid is uiteraard een zeer belangrijk thema.

(3) Niet alleen het Rijk en de bedrijven dienen voorlichting te geven maar ook de maatschappelijke organisaties. Maatschappelijke organisaties moeten betrokken worden bij het verstrekken van open en wetenschappelijke informatie

(4) Een gezamenlijke dialoog kan worden aangaan gebaseerd op feitelijke, neutrale informatie. Het is belangrijk dat het verhaal snel en duidelijk naar buiten wordt gebracht door de verschillende partijen die samenwerken.

(5) Het moet duidelijk zijn wat met de ondergrond gaat gebeuren. De discussie over de opslag van kernenergie moet niet gemengd worden met die van CO2-opslag.

(6) De one liner 'Drents NEE tegen Gronings CO2' heeft de toon in het Noorden reeds gezet. Verwacht wordt dat er emotionele discussies worden gevoerd ('Als ik mijn schep in de grond steek komt er giftig gas vrij'). De Drentse Milieufederatie heeft zich tot op heden bewust afzijdig gehouden in het debat.

Paul van Slobbe geeft aan dat het Rijk goede argumenten heeft over de ÓF: iedereen moet vertellen dat we aan energiebesparing, duurzame energie opwekking én CCS doen. Deze en/en/en benadering moeten we allemaal duidelijk uitlegen.

Albert Hahn geeft aan dat de rol de gemeenten van cruciaal belang is. Zij dienen op een efficiënte manier betrokken te worden en zeker niet te worden overladen met communicatie.

Harm Post geeft aan dat in de communicatie de kansen voor de regio op het gebied van innovatie en economische ontwikkeling moeten worden benut. Zo kan de technologie - die in het Noorden verder wordt ontwikkeld - een export product naar landen als China worden. Organisaties als VNO-NCW Noord hebben te kennen geven dat zij dit deel van de boodschap willen uitdragen.

Tanja Klip geeft tot slot aan dat CO2 opslag in Drenthe erg lastig ligt: het College van GS is voor CCS (ja mits), de Drentse Staten zijn meer tegen (nee tenzij).

5. Bespreken vervolgstappen

(1) Overeenstemming is er over het opzetten van een onafhankelijk platform voor de maatschappelijke acceptatie van CCS in Noord-Nederland.

(2) In het platform zijn de milieufederaties, de provincies, het Rijk en Borg vertegenwoordigd. Op zeer korte termijn komt het platform bijeen om de voortgang te bespreken.

(3) Het Rijk neemt het voortouw voor een voorstel voor de organisatie van het platform. In eerste instantie zal een zeer praktische organisatie worden ingericht (onafhankelijk secretariaat, website, etc).

(4) Voor de geloofwaardigheid is onafhankelijke voorzitter een vereiste. Het Rijk doet een voorstel voor een onafhankelijke voorzitter.

(5) De Drentse Milieufederatie heeft ideeën voor het invullen van het platform. Of het uitwerken hiervan past binnen de planning van het Rijk (bekendmaking opslaglocaties) wordt bekeken. De Drentse Milieufederatie doet spoedig een voorstel voor de inhoudelijke invulling van het platform (overleg, delen kennis, aanhaken burgers, opzetten maatschappelijke dialoog).

(6) LTO Noord is een partij die voor het platform wordt benaderd. Aanwezigen geven uiterlijk vrijdag 21 mei nog andere partijen door die zij graag ook vertegenwoordigd zien.

(7) Onafhankelijke wetenschappers moeten zitting hebben in het platform. Het Rijk doet een voorstel voor de actieve betrokkenheid van wetenschappers. Marc Jager geeft aan dat objectieve informatie niet bestaat en dat het streven moet zijn naar intersubjectiviteit. Een club van wetenschappers zou hierbij een rol kunnen spelen.

(8) Gemeenten zullen een actieve rol in het platform krijgen net als vertegenwoordigers van bewoners.

(9) Direct na de veldselectie moet het platform haar werk doen. Het is van groot belang om met spoed het platform neer te zetten. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat in de week van 25 mei het Rijk de velden bekend maakt. Paul van Slobbe laat weten dat de ministers hier nu zelf een besluit over gaan nemen.

6. Afronding en sluiting

Het Rijk komt met een voorstel wanneer er weer een bijeenkomst is. De voorzitter sluit hierbij de vergadering.

BIJLAGE Contactgegevens

Organisatie	Naam	Telefoon	E-mail
Natuur- en Milieufederatie Groningen	Siebert van der Velde	050 - [REDACTED]	[REDACTED]@nmfgroningen.nl
Natuur- en Milieufederatie Drenthe	Reinder Hoekstra	0592- [REDACTED]	[REDACTED]@nmfdrenthe.nl
Friese Milieufederatie	Paul van der Vegt	058- [REDACTED]	[REDACTED]@friesemilieufederatie.nl
Projectdirectie CCS	Paul van Slobbe	070 - [REDACTED]	[REDACTED]@minez.nl
Projectdirectie CCS	[REDACTED]	070 - [REDACTED]	[REDACTED]@minez.nl
Ministerie van VROM	[REDACTED]	070- [REDACTED]	[REDACTED]@minvrom.nl
Provincie Drenthe	Tanja Klip	058 - [REDACTED]	[REDACTED]@drenthe.nl
Provincie Drenthe	[REDACTED]	058 - [REDACTED]	[REDACTED]@drenthe.nl
Provincie Groningen	Marc Jager	050- [REDACTED]	[REDACTED]@provinciegroningen.nl
Provincie Groningen	[REDACTED]	050- [REDACTED]	[REDACTED]@provinciegroningen.nl
Provincie Fryslân	[REDACTED]	058 [REDACTED]	[REDACTED]@fryslan.nl
Provincie Fryslân	[REDACTED]	058 [REDACTED]	[REDACTED]@fryslan.nl
Borg	Harm Post	0596- [REDACTED]	[REDACTED]@stichtingborg.nl
Borg (Nuon)	Karen Lagendijk	020 - [REDACTED]	[REDACTED]@nuon.com
Borg (RWE)	Dig Itha	026- [REDACTED]	[REDACTED]@essent.nl
Borg	Willem Rogge	050- [REDACTED]	[REDACTED]@stichtingborg.nl